

KUNGL. SKOGS- OCH LANTBRUKSAKADEMIEN

Rebecca Abrahamsson
Justitiedepartementet

2020-03-04

Kungliga Skogs- och Lantbruksakademiens synpunkter på samlad utveckling av skogsbrandbekämpning

Kungl. Skogs- och Lantbruksakademiens (KSLA) uppgift är att med stöd av vetenskap och praktisk erfarenhet till samhällets gagn främja jordbruk och skogsbruk samt därtill knuten verksamhet.

Större räddningstjänster med ledningscentraler måste säkras i hela landet

KSLA vill påpeka vikten av att den kommunala räddningstjänsten inordnas i ett färre antal större räddningstjänster med ledningscentraler och systemledning som kan tillhandahålla tränad personal och depåer med släckmaterial för skogsbrandbekämpning. Särskilt viktigt är detta i glesbygdskommuner med litet befolkningsunderlag. Större ledningscentraler krävs också för att hålla personal med tillräcklig kompetens och utbildning. Stora skogsbränder kräver komplexa organisationer och för att snabbt komma igång med bekämpning med full effekt krävs tränad och utbildad personal.

Akademien ser det som nödvändigt att MSB ges i uppdrag att tillhandahålla nationella resurser för att kunna stödja utveckling enligt ovan.

I förväg tränad samverkan inom räddningstjänsten och med civilsamhället, såväl regionalt som lokalt

KSLA anser att moderna system för samverkan mellan räddningstjänst, skogsbransch och övriga aktörer i civilsamhället bör etableras. Det handlar om att skapa ny typ av lokala "brandvårn" som historiskt har varit en ryggrad i Sveriges skogsbrandskydd. I dessa moderna "skogsbrandvårn" bör normalt ingå t ex skogsmaskinentreprenörer och bolagsägda maskingrupper, enskilda lantbrukare med lantbruksmaskiner, maskinringar, POSUM-grupper m fl.

Civilförsvarsförbundet med frivilliga resursgrupper och andra organisationer, till exempel lantbrukets Kooperationer, är relevanta ingångar för detta arbete.

Sådan samverkan torde kunna byggas upp om ledningscentraler har särskild kunskap och träning av dels vad civilsamhället kan bistå med i förbyggande/inledande skede, dels i ren brandbekämpning och vid efterarbete. Samverkan mellan räddningstjänst och sådana lokala resurser bör avtalsregleras. Dessa grupper måste också involveras i övningsverksamhet. Även detta underlättas om

KUNGL. SKOGS- OCH LANTBRUKSAKADEMIEN

samordning av många kommuners arbete i fråga sköts av större räddningstjänstförbund.

Former för och organisation av statligt ingripande

KSLA ser det som nödvändigt då räddningsinsatsen är omfattande eller om det annars finns synnerliga skäl att staten ska ha möjlighet att överta ansvaret och att ansvaret då åvilar MSB eller någon Länsstyrelse.

Det bör påpekas att förslaget på att obligatoriskt ansluta kommunal räddningstjänst till systemledning och ledningscentraler torde medföra att statligt övertagande sällan bli aktuellt. Skulle detta trots allt bli nödvändigt så åvilar det utpekade myndigheter att tillhandahålla tränad personal som är övade i skogsbrandsläckning och som också kan prioritera resurser på strategisk nivå i Sverige om resursbrist uppstår. När en brand blir omfattande och samhällsfarlig och kapaciteten hos den regionala/lokala räddningstjänsten inte är tillräcklig behövs en tydlig ledningsstruktur som effektivt koordinerar tillgängliga resurser över lands-, läns- kommun- och myndighetsgränser och som förfogar över de finansiella resurser som krävs.

I detta läge kan ett statligt övertagande motiveras. Befälsordningen på myndighetsnivå, i Sverige såväl som i EU, måste klargöras och kommuniceras. Utredningens förslag om utvecklad regional organisation med ledningscentraler förtydligar detta. Förordningen bör tydliggöra var strategiska, taktiska och operativa beslut fattas och respektive nivå bör tränas att samverka.

För säkerställande av att formerna för statligt ingripande blir likartat i hela Sverige bör beslutet om organisation ta hänsyn till att räddningstjänstförbund ibland organiserats över länsgränser.

Prioritering på strategisk nivå

I situationer med flera samtidiga bränder och när prioritering av resurser är ansträngd behövs stöd för avväganden i ett nationellt perspektiv. I detta avseende måste MSB:s roll göras tydlig.

KSLA stödjer förslaget att ge MSB stärkt roll när det gäller att begära stöd och att prioritera tillgängliga resurser på nationell nivå.

Den viktiga efterbevakningen/eftersläckningen

Vid större bränder kan många skogsägare drabbas. Enligt lag är markägaren skyldig att överta efterbevakningen, när räddningsledaren beslutar att insatsen avslutas.

Eftersom det är både farligt och opraktiskt att många skogsägare var för sig ska sköta detta behöver övergången till skogsägarens juridiska ansvar för efterbevakning hanteras och regleras på ett rimligt och säkert sätt. Med tanke på risk för återantändning bör regelverket förtydligas: att detta ansvar åvilar alla skogsägare i det nyligen släckta brandområdet. Denna kollektiva insats bör ledas och administreras av en i särskild ordning statligt förordnad samordnare. Normalt torde ett operativt skogsföretag/skogsägareförening tilldelas denna roll. I samordningsansvaret ingår att rigga och driva en effektiv projektorganisation med skälig fördelningsnyckel för de direkta operativa kostnaderna som ska bäras av skogsägarna. I denna process är givetvis samverkan med försäkringsbolagen

KUNGL. SKOGS- OCH LANTBRUKSAKADEMIEN

viktig. Samordnarens insatser i ledning och administration ska ingå som en del av den statliga räddningstjänsten och ersättas av staten.

Potentiella samordnare, som vid behov kan rycka in med kort varsel, bör inför varje brandsäsong utses av länsstyrelsen.

Stockholm, dag som ovan

KUNGL. SKOGS- OCH LANTBRUKSAKADEMIEN

Eva Pettersson
Akademiens sekreterare och VD

Kopia: Näringsdepartementet